

**SZKOLNY PROGRAM
PROFILAKTYKI W ZESPOLE
SZKÓŁ NR 6
W
BIAŁYMSTOKU
NA LATA 2010-2015**

SPIS TREŚCI

PODSTAWY PRAWNE	3
WSTĘP.....	5
TREŚCI PROGRAMU	6
STRATEGIE ODDZIAŁYWAŃ	8
CELE PROGRAMU	9
UWAGI O REALIZACJI	10
SPOSOBY REALIZACJI	12
EWALUACJA PROGRAMU	24

PODSTAWY PRAWNE

- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej – art. 72,
- Konwencja o Prawach Dziecka – art. 3, art. 19, art. 33,
- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich,
- Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o systemie oświaty (Dz. Ust. Z 1996 r. nr 67 poz. 329 z późniejszymi zmianami),
- Ustawa o ochronie zdrowia psychicznego z dnia 19 sierpnia 1994 r.,
- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. Ust. Nr 24 poz. 198),
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 26 lutego 2002 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (Dz. U. Nr 51, poz. 458),
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 21 maja 2001 r. w sprawie ramowych statutów publicznego przedszkola oraz publicznych szkół (Dz. U. Nr 61, poz. 624) oraz rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 stycznia 2002 r. zmieniające to rozporządzenie (Dz. U. Nr. 10, poz. 96),
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 19 lipca 2002 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie sposobu nauczania oraz zakresu treści dotyczących wiedzy o życiu seksualnym człowieka, o zasadach świadomego i odpowiedzialnego rodzicielstwa, o wartości rodziny, życia w fazie prenatalnej oraz metodach i środkach świadomej prokreacji zawartych w podstawie programowej kształcenia ogólnego (Dz. Ust. Nr 121 poz. 1037),
- Program Ochrony Zdrowia Psychicznego,
- Narodowy Program Profilaktyki i Rozwiązywania problemów Alkoholowych,
- Krajowy program Przeciwdziałania Narkomanii,

- Krajowy Program zapobiegania Zakażeniom HIV,
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 stycznia 2003 r. w sprawie szczegółowych form działalności wychowawczej i zapobiegawczej wśród dzieci i młodzieży zagrożonych uzależnieniem,
- Krajowy Program Zapobiegania Niedostosowaniu Społecznemu i Przystępczości Wśród Dzieci i Młodzieży z dnia 13 stycznia 2004 r.,
- Rządowy Program na lata 2008-2013 „Bezpieczna i przyjazna szkoła”,
- Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji,
- Zarządzenie Nr 15/97 Komendanta Głównego Policji z dnia 16 czerwca 1977 r. w sprawie form i metod działań policji w zakresie zapobiegania i zwalczania demoralizacji i przestępczości nieletnich.

WSTĘP

Profilaktyka to podjęcie odpowiednich działań w kierunku eliminowania, ograniczenia, zapobiegania pojawieniu się i/lub rozwojowi niekorzystnych zjawisk, które oceniane są jako szkodliwe i niepożądane. Powszechnie uważa się, że skuteczna profilaktyka jest optymalnym sposobem hamowania rozwoju lub ograniczania skali zjawisk uznanych za dolegliwe społecznie.

Profilaktyka nabiera nowego znaczenia w obecnej dobie życia. Wraz z rozwojem i postępuem cywilizacyjnym pojawiają się nowe problemy związane z eurosieroctwem, cyberprzemocą, degradacją wartości rodzinnych itp. Biorąc pod uwagę aktualną problematykę zagrożeń młodych ludzi program profilaktyki szkoły zawiera treści skierowane na potrzeby środowiska. Nakierowany jest na całą społeczność szkolną niemniej głównym podmiotem oddziaływań profilaktycznych są uczniowie gimnazjum oraz szkoły podstawowej.

W związku z tym w programie dużo jest treści związanych z procesem rozwoju dziecka jak np. dojrzewaniem, poszukiwaniem tożsamości, wchodzeniem w role społeczne oraz nawiązywaniem relacji interpersonalnych i rozwiązywaniem problemów powstałych na tym tle

Bardzo ważnym podmiotem oddziaływań profilaktycznych zawartym w treści programu są rodzice, dla których szkoła powinna jawić się jako miejsce przyjazne i bezpieczne a zarazem współwychowujące i pomocne w rozwiązywaniu problemów wychowawczych. W związku z powyższym tworzenie programu profilaktyki nie może odbyć się bez udziału rodziców, którzy są ciałem doradczym i opiniującym założenia i cele programowe. Ich opinia poparta wiedzą i doświadczeniem została uwzględniona w projektowaniu konkretnych działań w programie profilaktyki szkoły.

Współautorami tego programu są również wychowawcy i nauczyciele, którzy kompetentną i merytoryczną wiedzą oraz doświadczeniem zdobytym wieloletnią pracą w środowisku szkolnym dają gwarancje sukcesu wychowawczego w zakresie działań profilaktycznych

TREŚCI PROGRAMU

Możemy wyróżnić dwa składowe elementy działań profilaktycznych:

1. Eliminacja lub redukcja czynników ryzyka.
2. Wzmacnianie czynników chroniących.

Młody człowiek, który podejmuje zachowania ryzykowne, robi to najczęściej dlatego, że nie może lub nie potrafi funkcjonować inaczej. Takie zachowania są wtedy jego „własnym sposobem przystosowania się”. Wyeliminowanie jednego zachowania u takiej osoby powoduje pojawienie się innych zachowań ryzykownych. To, jakie zachowanie ryzykowne podejmują osoby z różnych grup ryzyka, jest często kwestią przypadku, pojawienia się odpowiedniej okazji (J. Szymańska, J. Zamecka, 2002).

Terminem zachowania ryzykowne określa się różne działania człowieka, niosące wysokie ryzyko negatywnych konsekwencji zarówno dla jego zdrowia fizycznego i psychicznego, jak i dla jego otoczenia społecznego (K. Ostaszewski, 2003).

Do najpoważniejszych zachowań ryzykownych zalicza się:

- palenie tytoniu,
- używanie alkoholu i innych środków psychoaktywnych,
- przemoc wobec innych i autoagresja,
- porzucanie nauki szkolnej,
- ucieczki z domu,
- zbyt wczesna inicjacja seksualna.

Liczne badania wykazują, że zachowania ryzykowne najczęściej ze sobą współwystępują, a jedno zachowanie może pociągnąć za sobą inne. Różne zachowania ryzykowne pełnią jednocześnie podobne funkcje w życiu jednostki, co zachowania konwencjonalne. Służą zaspokojeniu tych samych potrzeb (np. miłości, akceptacji) lub pozwalają realizować takie same cele rozwojowe (np. uzyskanie niezależności od rodziców). Korzyści płynące z realizacji tych zachowań mają dla młodzieży także o wiele większe znaczenie, niż odległe ich zdaniem, negatywne konsekwencje.

Zadaniem profilaktyki uzależnień w szkole jest inicjowanie, uruchamianie działań, które wprowadzą pożądane zmiany w funkcjonowaniu młodego człowieka – ucznia naszej szkoły. Aby móc planować działania profilaktyczne w szkole potrzebna jest ich regulacja prawna. Pozwala ona nakreślać granice i obszary działań, wyjaśnia często zakres kompetencji nauczyciela.

STRATEGIE ODDZIAŁYWAŃ

Strategie informacyjne – ich celem jest dostarczenie adekwatnych informacji na temat skutków zachowań ryzykownych i tym samym umożliwienie dokonywania racjonalnego wyboru. U podstaw tej strategii leży przekonanie, że ludzie zwłaszcza młodzi, zachowują się ryzykownie, ponieważ zbyt mało wiedzą o mechanizmach i następstwach takich zachowań. W związku z tym dostarczenie informacji o skutkach palenia tytoniu, picia alkoholu, odurzania się narkotykami ma spowodować zmianę postaw, a w rezultacie – nie podejmowanie zachowań ryzykownych.

Strategie edukacyjne – mają pomóc w rozwijaniu umiejętności psychologicznych i społecznych (umiejętności nawiązywania kontaktów z ludźmi, radzenia sobie ze stresem, rozwiązywania konfliktów, opierania się naciskom ze strony otoczenia, itp.). U podstaw tych strategii leży przekonanie, że ludzie nawet dysponujący odpowiednią wiedzą, podejmują zachowania ryzykowne z powodu braku wielu umiejętności niezbędnych w życiu społecznym. Te deficyty uniemożliwiają im budowanie głębszych, satysfakcjonujących związków z ludźmi, odnoszenie sukcesów, np. zawodowych. Szukają więc chemicznych, zastępczych sposobów radzenia sobie z trudnościami.

Strategie działań alternatywnych – ich celem jest pomoc w zaspokojeniu ważnych potrzeb (np. sukcesu, przynależności do grupy) oraz osiąganie satysfakcji życiowej przez stwarzanie możliwości zaangażowania się w działalność pozytywną (artystyczną,

społeczną, sportową itp.). U podstaw tych strategii leży założenie, że wielu ludzi nie ma możliwości zrealizowania swej potrzeby aktywności, podniesienia samooceny poprzez osiąganie sukcesów, czy też rozwoju zainteresowań. Dotyczy to zwłaszcza dzieci i młodzieży zaniedbanej wychowawczo.

Strategie interwencyjne – celem tych działań jest pomoc osobom mającym trudności w identyfikowaniu i rozwiązywaniu ich problemów oraz wspieranie w sytuacjach kryzysowych. Interwencja obejmuje towarzyszenie ludziom w krytycznych momentach ich życia. Podstawowe techniki interwencji to poradnictwo, telefon zaufania, sesje interwencyjne, doradztwo.

Strategie informacyjne, edukacyjne i alternatywne stosuje się na wszystkich trzech poziomach profilaktyki. Strategie interwencyjne, jako działania głębsze i bardziej zindywidualizowane, w zasadzie zastrzeżone są dla poziomu drugiego i trzeciego.

Strategie zmian środowiskowych – nakierowane są na identyfikację i zmienianie tych czynników środowiska społecznego i fizycznego, które sprzyjają zachowaniom problemowym.

Mogą one obejmować: modyfikacje środowiska, miejsca przebywania osoby dysfunkcyjnej, zmianę postaw społecznych wobec osób dysfunkcyjnych.

CELE PROGRAMU

Celem Szkolnego Programu Profilaktyki jest kształtowanie postaw życia bez potrzeby podejmowania zachowań ryzykownych, poprzez:

- wypracowanie postaw i umiejętności niezbędnych do prawidłowych relacji interpersonalnych,
- promocję zdrowia, prawidłowego odżywiania i pożądaných nawyków,
- wzmacnianie więzi rodzinnych,
- uzyskanie adekwatnej wiedzy na temat problematyki uzależnień,

- przeciwdziałanie zjawiskom agresji psychicznej i fizycznej,
- wzmacnianie poczucia wartości i kształtowanie adekwatnej samooceny uczniów,
- przeciwdziałanie cyberprzemocy
- zapewnienie poczucia bezpieczeństwa w szkole.

UWAGI O REALIZACJI

1. Szkolny Program Profilaktyki opracowano na lata 2009 - 2014. Jego założenia będą realizowane sukcesywnie, w oparciu o zaplanowany terminarz.
2. Podstawą konstruowania Szkolnego Programu Profilaktyki była diagnoza środowiska uczniów pod kątem występujących w nim zachowań takich jak:
 - przemoc i agresja (fizyczna, psychiczna),
 - cyberprzemoc
 - zażywanie środków zmieniających świadomość
 - palenie tytoniu,
 - zachowania ryzykowne

Diagnoza potwierdziła fakt występowania w/w zjawisk, gdzie dominującym było:

- w szkole podstawowej

- 1) przemoc fizyczna i agresja słowna
- 2) palenie tytoniu
- 3) cyberprzemoc

- w gimnazjum

- 1) zażywanie środków zmieniających świadomość głównie spożywanie napojów alkoholowych
- 2) agresja słowna
- 3) palenie tytoniu
- 4) cyberprzemoc (naruszanie wizerunku)

W związku z powyższym program profilaktyki szkoły został skonstruowany tak, by przeciwdziałać w/w zachowaniom na etapie szkoły podstawowej, a na etapie nauki gimnazjum eliminować występujące problemy oraz modelować wśród dorastających zachowania pożądane i społecznie akceptowane.

Jak nadmieniona wyżej realizatorami programu będzie cała społeczność szkoły – uczniowie, rodzice i grono pedagogiczne.

SPOSOBY REALIZACJI

Cel	Obszary	Zadania	Formy realizacji	Wykonawca	Termin	Monitoring i ewaluacja
I. Propagowanie zdrowego stylu życia	Uczniowie	1. Dbanie o zdrowie własne i innych. 2. Higiena ciała, odzieży, miejsca nauki i wypoczynku. 3. Kulturalne i estetyczne spożywanie posiłków. 4. Upowszechnianie aktywnego spędzania czasu wolnego. 5. Przestrzeganie zasad bezpieczeństwa na drodze i podczas gier i zabaw. 6. Przestrzeganie obowiązujących reguł w kontaktach międzyludzkich. 7. Organizowanie zajęć i zawodów sportowych. 8. Zapoznanie ze znaczeniem leków oraz zasadami ich zażywania. 9. Przeciwdziałanie wczesnej inicjacji seksualnej.	1. Tematyka lekcji i godzin wychowawczych. 2. Filmy edukacyjne. 3. Spotkania z pracownikiem służby zdrowia. 4. Konkursy plastyczne na plakat np. „Czyste ręce”. 5. Organozowanie zawodów i zajęć sportowych. 6. Systematyczne wietrzenie klas. 7. Zajęcia terenowe. 8. Wykonywanie gazetek szkolnych dotyczących zasad higienicznego trybu życia. 9. Gazetki szkolne o charakterze profilaktycznym. 10. Prelekcje pielęgniarki. 11. Spotkania z policją. 12. Organizowanie wycieczek turystyczno-krajoznawczych. 13. Spotkania z ciekawymi ludźmi, z ludźmi z pasją.	Nauczyciele, pedagodzy, wychowawcy, pielęgniarka, dyżurni, nauczyciele wychowania fizycznego	Cały rok	1. Wyniki konkursów. 2. Wystawy prac uczniów. 3. Udział w zawodach sportowych. 4. Ocena poprawy stanu uzębienia. 5. Ocena wypadkowości w szkole. 6. Sprawozdanie na posiedzeniu rady pedagogicznej.

	Rodzice	Uświadomienie rodziców o potrzebie działań prozdrowotnych. Przekazanie rodzicom informacji o zakresie tematyki WDŻWR, celem zwiększenia frekwencji.	1.Zajęcia otwarte dla rodziców. 2.Prelekcje, filmy, pogadanki. 3.Rozmowy indywidualne z pedagogami szkolnymi, psychologiem, lekarzem. 4.Wywiadówki profilaktyczne.	Wychowawcy, pedagodzy, psycholog szkolny	Cały rok	Zapis w dzienniku lekcyjnym i w dziennikach pedagogów szkolnych oraz psychologa
	Nauczyciele	Dbanie o własne zdrowie	1.Zajęcia pozalekcyjne (ruchowe) na terenie szkoły. 2.Zakup pomocy dydaktycznych.	Chętni nauczyciele, dyrekcja	Cały rok	1.Informacja nauczycieli. 2.Zgromadzone pomoce dydaktyczne.

Cel	Obszary	Zadania	Formy realizacji	Wykonawca	Termin	Monitoring i ewaluacja
<p>II. Nabycie umiejętności potrzebnych do prawidłowych relacji z innymi ludźmi</p>	<p>Uczniowie</p>	<p>1.Zapoznanie z różnymi sposobami porozumiewania się i komunikowania. 2.Upowszechnianie zasad poprawnego komunikowania się (kultura osobista, kultura słowa). 3.Przygotowanie do pełnienia różnych ról społecznych. 4.Kształtowanie umiejętności przekazu i odbioru informacji zwrotnych. 5.Kształtowanie umiejętności rozpoznawania własnych i cudzych uczuć oraz ich wyrażania. Budowanie umiejętności współodczuwania (empatii) i refleksyjności. 6. Wdrażanie do aktywności na rzecz innych i środowiska lokalnego.</p>	<p>1.Tematyka godzin wychowawczych. 2.Umiejętne rozwiązywanie sytuacji trudnych i problemowych. 3.Kreowanie pozytywnych wzorców poprawnych form grzecznościowych i językowych na poszczególnych lekcjach. 4.Praca w grupach klasowych i wewnątrzszkolnych. 5.Praca Samorządu Uczniowskiego. 6.Pomoc koleżeńska w klasach 7.Lekcje otwarte. 8. Udział w akcjach charytatywnych, wolontariat.</p>	<p>Wychowawcy, nauczyciele, pedagodzy, psycholog</p>	<p>Cały rok, według potrzeb</p>	<p>1.Zapis w dzienniku lekcyjnym. 2.Dokumentacja szkoły. 3.Obserwacja zachowań uczniów, oceny ze sprawowania. 4.Informacja wychowawców klas, pedagogów, psychologa, samorządu na posiedzeniu rady pedagogicznej.</p>

	Rodzice	Zintegrowanie rodziców w zespołach klasowych. Zapoznanie ze sposobami prawidłowego rozwiązywania konfliktów między rodzicami a uczniami	1.Zajęcia otwarte. 2.Uatrakcyjnienie formy spotkań z rodzicami. 3.Pozyskiwanie rodziców na rzecz pracy klasy i szkoły. 4.Przeprowadzanie prelekcji lub warsztatów dla rodziców w celu zapoznania ze skutecznymi sposobami porozumiewania się z dziećmi.	Wychowawcy, nauczyciele, pedagodzy, psycholog	Według potrzeb	1.Zapis w dzienniku lekcyjnym (pedagogów, psychologa). 2.Scenariusz spotkania. 3.Sprawozdanie z realizacji na posiedzeniu rady pedagogicznej.
	Nauczyciele	Integrowanie zespołu nauczycielskiego	1.Warsztaty szkoleniowe w zakresie komunikacji interpersonalnej. 2.Otwarte wyjaśnianie różnych nieporozumień. 3.Organizowanie wyjazdów, imprez towarzyskich.	Dyrekcja, nauczyciele	Cały rok	1.Dokumentacja szkoły. 2.Satysfakcja z pracy.

Cel	Obszary	Zadania	Formy realizacji	Wykonawca	Termin	Monitoring i ewaluacja
<p style="text-align: center;">III. Uzyskanie adekwatnej wiedzy na temat problematyki uzależnień</p>	<p style="text-align: center;">Uczniowie</p>	<p>1. Uśwaidomienie niebezpieczeństwa reklamowania napojów alkoholowych i wyrobów tytoniowych.</p> <p>2. Uśwaidomienie szkodliwości środków psychoaktywnych dla zdrowia ludzkiego oraz możliwości uzależnienia.</p> <p>3. Analiza zasad społecznych obowiązujących względem używania substancji psychoaktywnych. Kreacja postaw identyfikacyjnych z aprobowanym społecznie modelem.</p>	<p>1. Rozmowy indywidualne z uczniami.</p> <p>2. Tematyka lekcji biologii, religii, wychowania do życia w rodzinie, godzin wychowawczych.</p> <p>3. Spotkanie z lekarzem lub pielęgniarką na rzecz profilaktyki.</p> <p>4. Konkurs na wykonanie antyreklamy.</p> <p>5. Zajęcia z pedagogami szkolnymi i psychologiem.</p> <p>6. Uczestnictwo w ogólnopolskich akcjach typu „Dzień bez papierosa”, „Dzień solidarności z chorymi na AIDS”, „Zachowaj trzeźwy umysł” i innych.</p> <p>7. Współpraca z Urzędem, Miejskim, komisją przeciwalkoholową, policją, PPP w celu przeciwdziałania zjawiskom uzależnienia.</p> <p>8. Opracowanie harmonogramu imprez szkolnych pod hasłem „Nie palę, nie piję, nie ćпам, jestem OK!”.</p>	<p>Wychowawcy, ksiądz, poloniści, pedagodzy, psycholog, nauczyciele</p>	<p>Cały rok</p>	<p>1. Sprawozdanie na posiedzeniu rady pedagogicznej.</p> <p>2. Wystawa prac.</p> <p>3. Dokumentacja szkolna.</p> <p>4. Scenariusze zajęć.</p> <p>5. Dokumentacja pedagogów i psychologa.</p>

	Rodzice	Uświadomienie szkodliwości używek dla zdrowia i życia ludzkiego	<ol style="list-style-type: none"> 1. Spotkanie z terapeutą, psychologiem lub lekarzem. 2. Podanie adresów, gdzie można uzyskać fachową pomoc. 3. Spotkania klasowe. 4. Zgromadzenie u pedagogów szkolnych, psychologa materiałów dotyczących profilaktyki uzależnień, AIDS/HIV. 	Wychowawcy, dyrektorzy, pedagodzy, psycholog	Według potrzeb	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zapis w dzienniku lekcyjnym. 2. Dokumentacja pedagogów i psychologa.
	Nauczyciele	<ol style="list-style-type: none"> 1. Uświadomienie szkodliwości używek dla zdrowia i życia ludzkiego. 2. Poodejmowanie działań w kierunku zlikwidowania palenia papierosów na terenie szkoły. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zakup pomocy dydaktycznych. 2. Gromadzenie literatury, scenariuszy zajęć z uczniami itp. 	Dyrekcja, pedagogzy, psycholog, bibliotekarze	Cały rok	<ol style="list-style-type: none"> 1. Posiadane pomoce dydaktyczne. 2. Zgromadzone scenariusze w bibliotece szkolnej.

Cel	Obszary	Zadania	Formy realizacji	Wykonawca	Termin	Monitoring i ewaluacja
IV. Przeciwdziałanie kradzieżom i niszczeniu mienia szkolnego	Uczniowie	Wyrobiecie nawyku poszanowania mienia (pomoc szkolne, sprzęty, ściany) i cudzej własności	1. Godziny wychowawcze poruszające ten temat. 2. Zapoznanie uczniów z konsekwencjami wynikającymi z popełniania kradzieży i niszczenia mienia szkolnego, a również z faktu przemilczenia tych zjawisk. 3. Przestrzeganie uczniów przed przynoszeniem do szkoły cennych rzeczy i pozostawianiem ich bez opieki. 4. Konkurs na najładniejszą klasę. 5. Rozmowy indywidualne z uczniami dopuszczającymi się kradzieży i niszczenia mienia szkolnego.	Wychowawcy, nauczyciele, pedagogi, psycholog, policjant	Cały rok	1. Wystrój szkoły. 2. Informacja wychowawców klas na posiedzeniach rady pedagogicznej.
	Rodzice	Zapoznanie rodziców z konsekwencjami niszczenia mienia szkolnego	1. Zwrócenie uwagi rodzicom na spotkaniu klasowym, aby młodzież nie przynosiła do domu cudzych rzeczy. 2. Pociąganie do odpowiedzialności finansowej za zniszczone przez dziecko mienie.	Wychowawcy	Cały rok	Zapis w dzienniku lekcyjnym
	Nauczyciele	Wyrabianie nawyku współodpowiedzialności za mienie szkoły	1. Dzielenie się spostrzeżeniami na posiedzeniach rady pedagogicznej i w rozmowach indywidualnych. 2. Wypracowanie wspólnych form działania w przypadku kradzieży i niszczenia mienia.	Nauczyciele, pedagogi szkolni oraz psycholog	Cały rok	Informacje na posiedzeniach rady pedagogicznej

Cel	Obszary	Zadania	Formy realizacji	Wykonawca	Termin	Monitoring i ewaluacja
V. Przeciwdziałanie zjawiskom agresji psychicznej i fizycznej	Uczniowie	<p>1. Wpajanie uczniom praktykowania w stosunkach międzyludzkich zasady: „Nie czyń drugiemu, co tobie nie miłe”.</p> <p>2. Uczenie pozytywnych sposobów rozładowania napięcia lub nauka asertywnego rozwiązywania problemów.</p> <p>3. Zapoznanie ze sposobami konstruktywnego rozładowania agresji psychicznej i fizycznej oraz właściwego reagowania w sytuacjach konfliktowych.</p> <p>4. Rozwijanie umiejętności wyrażania stanów emocjonalnych innych ludzi.</p>	<p>1. Wykorzystywanie tekstów literackich na języku polskim.</p> <p>2. Wyświetlanie filmów o danej tematyce w miarę możliwości.</p> <p>3. Wykonywanie gazetek.</p> <p>4. Organizowanie apeli, konkursów.</p> <p>5. Podejmowanie tematyki na godzinach wychowawczych.</p> <p>6. Organizowanie różnego typu imprez (dyskoteki, inscenizacje, wycieczki, spacer, ogniska).</p> <p>7. Uczestnictwo w różnego typu zawodach.</p> <p>8. Organizowanie spotkań z lekarzem, psychologiem, policjantem.</p> <p>9. Rozmowy nauczycieli dyżurujących z uczniami zachowującymi się niewłaściwie.</p> <p>10. Dyżury uczniowskie.</p>	Wychowawcy, dyrektorzy, pedagodzy, psycholog	Cały rok	<p>1. Zmniejszenie zjawiska agresji wśród młodzieży.</p> <p>2. Wzrost tolerancji w stosunkach między uczniami.</p> <p>3. Zauważenie życzliwszych postaw prezentowanych przez uczniów wobec siebie.</p>

	Rodzice	Uświadomienie wagi problemu, jakim jest agresja psychiczna i fizyczna	<ol style="list-style-type: none"> 1. Pedagogizacja rodziców podczas zebrań rodzicielskich. 2. Rozmowy indywidualne z rodzicami uczniów sprawiających problemy wychowawcze. 3. Lekcje otwarte dla rodziców. 	Wychowawcy, dyrektorzy, pedagodzy, psycholog	Cały rok	<ol style="list-style-type: none"> 1. Opinie rodziców sprawdzone poprzez ankietę. 2. Zapisy w dzienniku lekcyjnym. 3. Dokumentacja pedagogów.
	Nauczyciele	Uświadomienie wagi problemu, jakim jest agresja psychiczna i fizyczna	<ol style="list-style-type: none"> 1. Dzielenie się spostrzeżeniami odnośnie zaobserwowanego zjawiska agresji. 2. Wymiana doświadczeń i wypracowanie sposobów zapobiegających zjawisku agresji, bądź je zmniejszających. 3. Konsekwentne współdziałanie nauczycieli, pedagogów w przeciwdziałaniu negatywnym zjawiskom. 4. Pełnienie dyżurów na przerwach. 	Nauczyciele, dyrektorzy, pedagodzy szkolni, psycholog	Cały rok	Uzyskanie zauważalnych efektów w zakresie niwelowania zjawiska agresji

Cel	Obszary	Zadania	Formy realizacji	Wykonawca	Termin	Monitoring i ewaluacja
VI. Zapewnienie poczucia bezpieczeństwa w szkole	Uczniowie	Zwiększenie poczucia bezpieczeństwa uczniów: - w szatniach - w czasie przerw międzylekcyjnych - w świetlicy szkolnej - na hali sportowej - na basenie szkolnym	1.Ogłoszenie konkursu opracowania w klasach regulaminu bezpiecznego przebywania w szkole. 2.Wyekspozowanie regulaminu na tablicy ogłoszeń. 3.Propagowanie i egzekwowanie stosowania form grzecznościowych we wszystkich sytuacjach szkolnych. 4.Interweniowanie w przypadku kłótni, konfliktów, bójek. 5.Kształtowanie nawyku właściwego korzystania z szatni. 6.Wdrażanie do spędzania przerw we właściwych miejscach szkoły. 7.Zorganizowanie tzw. „mówiącej tablicy” w celu rozpoznania potrzeb uczniów w zakresie sposobów spędzania przerw.	Nauczyciele, wychowawcy, dyrektorzy, pracownicy obsługi, Samorząd szkolny	Cały rok	1.Zapis w dzienniku lekcyjnym. 2.Wypracowane regulaminy bezpieczeństwa. 3.Obszerwacja zachowania uczniów. 4.Informacje zwrotne od nauczycieli. 5.Wygląd szatni.
	Rodzice	Zintegrowanie oddziaływań wychowawczych szkoły i środowiska rodzinnego	1.Informowanie rodziców, gdzie mogą znaleźć fachową, specjalistyczną pomoc w trudnych sytuacjach. 2.Rozpoznawanie potrzeb rodziców i w miarę możliwości organizowanie spotkań ze specjalistami (psycholog, terapeuta, policjant itp.).	Wychowawcy, pedagodzy szkolni, psycholog	Cały rok	1.Informacje na posiedzeniu rady pedagogicznej. 2.Propozycje rodziców. 3.Zapis w dzienniku lekcyjnym. 4.Dokumentacja pedagogów i psychologa.

	Nauczyciele	Tworzenie warunków do wzrostu poczucia bezpieczeństwa uczniów i własnego	<ol style="list-style-type: none"> 1. Pełnienie dyżurów. 2. Konsekwentne rozwiązywanie sytuacji problemowych. 3. Reagowanie i wspieranie się w sytuacjach zaistnienia konfliktów. 	Nauczyciele,	Cały rok	Informacje na posiedzeniu rady pedagogicznej
--	--------------------	--	--	--------------	----------	--

EWALUACJA PROGRAMU

Ewaluacja programu pozwoli na zwiększenie skuteczności działań profilaktycznych poprzez możliwość wprowadzania zmian i korekt. Ewaluacja zostanie przeprowadzona w oparciu o:

- podsumowanie pracy na koniec każdego semestru,
- badanie efektów programu przy pomocy ankiet na koniec roku szkolnego,
- zaplanowanie zmian i korekt po analizie wyników badania,
- coroczna identyfikacja potrzeb i problemów uczniów przy pomocy ankiety (głównie w klasach pierwszych).